

SPRAWOZDANIE Z POSIEDZENIA GRUPY ROBOCZEJ KNUE „PRAWO SPADKOWE” W DN. 09.06.2016 W BRUKSELI

Głównym tematem posiedzenia był projekt rejestru Europejskich Poświadczeń Dziedziczenia. Rozporządzenie spadkowe nie przewiduje rejestru EPS. Nie wyklucza to wprowadzenia przez państwa członkowskie rejestrów krajowych EPS.

ARERT zaproponował europejski rejestr EPS oparty na modelu współpracy rejestrów testamentów. Komisja Europejska prowadzi prace nad projektem konkurencyjnym, ale dalej idącym. Prace toczą się pod przewodnictwem estońskiego Ministerstwa Sprawiedliwości. Pomysł polega na nie tylko cyfrowym rejestrze EPS, ale także na wprowadzeniu na płaszczyźnie europejskiej cyfrowej formy EPS jako takiego.

W toku tych prac otrzymano kwestionariusz MAINSTRAT, służący zebraniu opinii o pożądanym modelu rejestru. Pytania dotyczą formy rejestru (papierowa? elektroniczna? dualna?), zakresu danych ujawnianych w rejestrze, prawa do dostępu do rejestru. Proponuje się, aby rejestr zawierał szereg danych dotyczących sprawy spadkowej, z naszej perspektywy znacznie więcej danych niż RAPD. Proponuje się różnicowanie uprawnień w dostępie do rejestru. Odpowiedzi do kwestionariusza przygotował ARERT. Przedmiotem obrad naszej Komisji było omówienie propozycji odpowiedzi.

Przedstawiono także aktualny stan prac nad bardzo obszernym Studium dotyczącym mocy dowodowej dokumentów spadkowych przygotowywanym przez Uniwersytet w Aberdeen. Nota bene autorzy raportu byli niedawno w Polsce na konferencji na Uniwersytecie Wrocławskim poświęconej prezentacji innego projektu europejskiego. Zgłoszono szereg uwag do tego dokumentu, w szczególności dotyczących niestaranego opracowania zadań notariusza w tej materii. Podchodzimy do tego studium z dużą ostrożnością. Uważa się, że negatywny „antynotarialny” wydźwięk tego opracowania może mieć wpływ na stanowisko Komisji Europejskiej do notariatu w tej materii, a w konsekwencji także na pozycje notariatu w poszczególnych państwach członkowskich. Należy pamiętać, że w wielu krajach członkowskich notariusze w postępowaniu spadkowym uczestniczą jako komisarze sądowi czy ogólnie z upoważnienia sądu, a nie są to ich własne kompetencje. Rozwiązania te mają uzasadnienie historyczne, dzisiaj już nie do końca aktualne.

Przedstawiono także nowy projekt europejski „Empowering European Families – Towards more party autonomy in European family and succession law” (EEF) prowadzony przez Katharinę Boele-Woelki (Bucerius Law School) oraz Wendy

Schrama (Uniwersytet w Utrechcie) i Christiane Wendehorst (Uniwersytet Wiedeński). Polskim korespondentem tego programu jest dr Agnieszka Frąckowiak-Adamska (Uniwersytet Wrocławski).

W projekcie tym opracowane będą zagadnienia rodzinnego prawa prywatnego międzynarodowego oraz prawa rodzinnego merytorycznego. Z jednej strony chodzi o unikanie rozwiązań kolizyjnych skłaniających do tzw. forum shopping, to jest takiego kształtowania stanu faktycznego przez strony lub jedna z nich, aby poddać sprawę sądowi lub prawu pożądanemu przez nie. Z drugiej strony chodzi o wzmocnienie roli umowy w prawie rodzinnym.

Opracował Tomasz Kot